

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
[www.philosophical-research.org]

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΗ΄
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014 - 2015

Το Νόημα της Ιστορίας

Σεμινάριο 19^ο

Πέμπτη 23^η Απριλίου 2015

Δέκατο τρίτο Μανιφέστο επικαιρικό

(σελ. 2-12),

το Σεμινάριο (σελ. 13-14)

και Προλεγόμενα στην Γ΄ Χωρολογική Εκδρομή

(σελ. 15-24)

ΑΠΑΞ ΕΤΙ!

Ή

ΓΙΑ ΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΚΛΑΜΑΤΑ

Η Κυβέρνηση του Καθεστώτος κατρακυλάει σκαλί-σκαλί την σιδερένια κλίμακα της ποταπότητας προς τα απύθμενα Τάρταρα του εξευτελισμού, συμπαρασύροντας την χώρα και καταδικάζοντας τον λαό της στον ζόφο της ασημαντότητας και της κακομοιριάς.

Υπάρχει ένα σύμπλεγμα ταπείνωσης στον θλιβερό ΝεοΕλληνισμό του Κατεστημένου. Του αρέσει να τον προπηλακίζουν για να διαμαρτύρεται ότι αδικείται. Έτσι που δεν αξίζει τίποτα, δεν έχει που αλλού να θεμελιώσει δικαίωμα παρά στον κατατρεγμό του που όμως τον προκαλεί! Κολλάει σαν βδέλλα για να τον κλωσήσουν σαν σκυλί και να βούξει από πόνο.

Ζούμε οι Έλληνες ένα εφιάλτη γελοιότητας.

Είναι δύσκολο να μιλάς για το γελοιό σοβαρά.

Η Κωμωδία διέπρεψε ακριβώς την ώρα της κλασσικής ακμής περιγελώντας το ελλειμματικό, το υστερηματικό. Το αισχρό. Την ίδια ώρα η τραγωδία καμπανόκρουε το γκρέμισμα της ύβρεως.

Σε έναν πολιτισμό αριστείας, συγκλονίζεσαι από δέος, σφίγγει η καρδιά σου από έλεος και φόβο, για την υπέρβαση των ορίων, για το Τραγικό «λάθος». Καθαίρεσαι από την αρνητικότητα της ασχήμιας, διαχύνεται ο θυμός σου, διακωμωδώντας αυτόν που στέκεται μακριά κάτω από τα όρια, ανίκανος και αβέβαιος, καγχάζοντας για την κωμική από-τυχία του, για το αππραματοποίητο του τέλους του.

Μορφή και λειτουργία είναι δυο όψεις του ίδιου πράγματος: η στατικοδυναμική και η ενεργητική του διάσταση. Αυτό είναι το Δόγμα του Ελληνισμού.

Η ασχήμια είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Το Κάλλος ως τελειότητα είναι κατά την κοσμική τάξη προορισμένο για επιτυχία. Γιατί το αισχρό είναι δυσλειτουργικό. Και το όμορφο αποτελεσματικό. Και τι μπορεί να είναι πιο αποδοτικό και ωφέλιμο από αυτό που ασκεί ακαταμάχητη έλξη ως Κάλλος και Τελειότητα και «Τέλος»;

Η Κοσμική Δύναμη για τον Ελληνισμό είναι το Κάλος. Μας αρέσει όχι αυτό που σπρώχνει με βία, αλλά αυτό που τραβάει από μακριά ακαταμάχητα ώστε να το φτάσεις και το αγγίζεις. **Λατρεύουμε τον «Εκάεργο».**

Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι για να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο Έλληνας θέλει ένα σύστημα ακραία ανταγωνιστικό ώστε να μπορεί να φθάνει στα όριά του, στο βέλτιστο των ικανοτήτων του που είναι και η εγγύηση για το μέγιστο του αποτελέσματος.

Για τον Έλληνα το μέγιστο κίνητρο είναι να μπορεί να δείξει πόσο καλός είναι σε κάτι, σε αυτό που αντιστοιχεί στο δικό του ιστόγραμμα δυνατοτήτων οι οποίες οργούν να γίνουν ικανότητες. **Στον Έλληνα αρέσει η επί-δειξη του όμορφου, ακριβώς όπως το Απόλυτο**

αποκαλύπτεται στην επι-φάνεια του Κάλλους. Ιδού γιατί όλα είναι κατά βάθος Τέχνη στον αρχαίο Ελληνισμό.

Και τώρα το γελοίο.

Αντί του Ιδεώδους της Αριστείας που προϋποθέτει το (Αντ)Αγωνιστικό Μοντέλο Κοινωνικότητας, το ΝεοΕλληνικό Κράτος στήθηκε σε μια τελείως αντίθετη βάση, με μια ενάντια αρχή. Το ΝεοΕλληνικό Σύστημα είναι λάθος για τον Έλληνα, γιατί είναι άσχημο. Και ως άσχημο βρωμάει. Η βρώμα της ΝεοΕλληνικής αισχροτήτας είναι η εγγενής διαφθορά του Συστήματος. **Η ουσία είναι: δεν βγαίνει το καλύτερο του Έλληνα, γιατί δεν του αρέσει το «ρούχο» που του φόρεσαν. Αποτέλεσμα η αστάθεια του συστήματος: κοντά δυο αιώνες και ο ΝεοΕλληνισμός δεν «κάθεται» ακόμα καλά στα Ελληνικά μηριά για να γονιμοποιηθεί από τη δύναμή τους.**

Και οι μωροί κουτοπόνηροι ψάχνουν να βρουν τη σωστή ερωτική στάση για να κάτσει επιτέλους το άσχημο σε αυτόν που κατά βάθος συγκινείται μόνο από την ομορφιά.

Με τίποτα.

Φαντασθείτε το αηδιαστικό θέαμα ενός πλαδαρού και κεχυμένου εκτός πέρατος όντος συνουσιαζόμενου με ένα σφριγηλό ολοκλήρωμα εύγραμμης διάρθρωσης.

Με τίποτα.

Η ανορθογραφία είναι μεταφυσικό αμάρτημα στον Ελληνισμό. Αυτό λέει η αρχή της Αρμονίας. Μεταξύ «αγαθού» (είτε ως χρήσιμου Αρχαιοελληνικά, είτε ως ορθής βούλησης Ευρωπαϊκά) και «καλού» (=

εύ-μορφου), είναι η λέξη και η έννοια του καλού που απορρόφησε για τον Έλληνα τη σημασία του αγαθού, όχι το αντίστροφο. «Μην το κάνεις, δεν είναι ωραίο», λέει ενστικτωδώς ο «απλούς» και βαθιά Έλληνας.

Καταγελάμε συνεπώς οι Έλληνες την κωμική στάση, την άσχημη εικόνα παράταιρου συστήματος, και τους εργολάβους της προσπάθειας προσαρμογής του στον Ελληνικό χαρακτήρα, το παρασάνταλο κοστούμι στο όμορφο κορμί.

Ο ΝεοΕλληνισμός από σύστασης του ΝεοΕλληνικού Κράτους είναι κωμωδία. Η οδύνη δεν είναι αφ' εαυτής τραγικό ζήτημα. Γελάμε με τον Παλιάτσο κι όταν πονάει. Πόσο μάλλον όταν εξευτελίζεται πονώντας. Και σκάμε στα γέλια με δαύτον όταν κάνει ότι γελάει με φτιασιδωμένο πρόσωπο στην έσχατη εξαθλίωσή του. Δεν τον λυπόμαστε τότε, μάλλον χαιρόμαστε. Ο οίκτος αρμόζει στην υπερβασία της περιωπής, όχι στην υποβασία της ασημαντότητας.

Και πάλι πίσω στα σοβαρά.

Ο Ελληνισμός ιδρύεται στη βάση του αγώνα υπό τον ήλιο του Κάλλους από την αρχή της αριστείας. Προϋποθέτει μια μεταφυσική αισιοδοξία. Ως εξής.

Η πραγματικότητα είναι μία. Η ύπαρξη αποτελεί ένα συνεχές πεδίο. Ο άνθρωπος είναι μέρος αυτού του συνεχούς του Είναι. Και το Κοσμικό σύστημα έχει στηθεί καλά, γιατί αλλιώς δεν θα υπήρχε. Υπάρχω θα πει είμαι καλός. Η ασχήμια εκπορεύεται από το Μηδέν. Κάθε αμορφία σπάει τη συνέχεια της πραγματικότητας: και εκμηδενίζεται από το Ον. Η

ψυχή του ανθρώπου ζητάει φως, ορέγεται ομορφιά, γιατί θέλει να Είναι. Μόλις βρίσκει το Κάλλος τρέφεται από αυτό, δυναμώνει, και υπάρχει στην πληρότητα του Είναι της.

Ο Έλληνας χρειάζεται πλούτο ομορφιάς για να υπάρχει και να ενεργεί, για να είναι δημιουργικός, για να δίνει τον καλύτερο εαυτό του, για να φτάνει στα όρια των ικανοτήτων του. Και για αυτό τον σκοπό έχει ανάγκη από ένα φυσικό πλαίσιο οξύτατου ανταγωνισμού για να προβάλλει πόσο «καλός» (η λέξη κλειδί) είναι.

Αντίθετα στο Ευρωπαϊκό μοντέλο. Ο άνθρωπος εκεί είναι αποκομμένος από το κοσμικό όλον. Είναι μια ιδιαιτερότητα, ένα σημείο ανωμαλία στο συνεχές του Είναι. Ο άνθρωπος είναι εριμμένος στον Κόσμο, ξένος από αυτόν. Η αποξένωση από τη ρίζα της ύπαρξης εκφράζεται θρησκευτικά ως Αμαρτία, αρχέγονη και συνεχιζόμενη ες αεί. Η ανθρώπινη ύπαρξη είναι ριζικά διεφθαρμένη. Στην εγγενή της κατάσταση είναι τυφλή βούληση, χωρίς το Φως του Είναι. Για να υπάρξει πρέπει να στήσει ένα σύστημα με Κανόνες που θα βάλει η ίδια, αφού στερείται της καθοδήγησης της Μορφής του Είναι. Μηχανισμοί και Τεχνητότητα και Κανονολατρεία είναι σύμφυτα με την Ευρωπαϊκή Ψυχή – όπως και ο φαντασιακός Έρωτας του Χαμένου Παραδείσου που είναι, κυρίως για τον Γερμανό, ο Κλασικός Ελληνισμός.

Η Σύμβαση του Κανονισμού που ιδρύει το Ευρωπαϊκό Σύστημα είναι ζήτημα ζωής και θανάτου για τον Ευρωπαίο. Χωρίς αυτό βυθίζεται στην αμορφία. Με αυτό επιπλέει στην τεχνητότητα. Η τελειότητα γίνεται εσχατολογικό όραμα. Ο ανικανοποίητος Έρωτας του Κλασσικού γεννάει μέσα του τον Ρομαντισμό.

Αλλά το κόστος της επιβίωσης είναι τώρα η άνευ όρων υπακοή στη σύμβαση που κάνει η Ευρωπαϊκή Ψυχή θεμελιώνοντας η ίδια τους όρους της ύπαρξής της. Ελευθερία για αυτήν σημαίνει την απόλυτη υπακοή στην αυτοθέμισή της. Ελευθερία για τον Ελληνισμό είναι η

ανεμπόδιστη άνθιση του οργανικού φυσικού όντος. Καμία συνεννόηση.

Εριμμένη στη διαφθορά της φύσης, σφαδάζουσα στο δέλεαρ της αμαρτίας, η Ευρωπαϊκή ψυχή σώζεται εγκόσμια τηρώντας τους Νόμους της Συμβατικής Κανονοθεσίας που την αίρει από τον βόρβορο του μη-αυθεντικού στον οποίο κυλιέται. **Χωρίς τάξη πέφτει το ον στην ακοσμία του μηδενός. Και αφού η φυσική τάξη έχει χαθεί με την απώλεια του Παραδείσου, δεν μένει παρά ο τεχνητός κανονισμός για δυνατότητα ύπαρξης. Με τη δουλεία στον μηχανισμό του τεχνητού η σπαράζουσα Ευρωπαϊκή Ψυχή λυτρώνεται εδώ, εν αναμονή της ελπιζομένης θείας χάριτος της αυθαιρεσίας.** Γιατί και ο Θεός της ανθρώπινης ψυχής στην Ευρώπη είναι τόσο τεχνητός όσο και η εγκόσμια τάξη της.

Αλλά τουλάχιστον: "Arbeit machts frei". Η πειθαρχία του αυτοπροσδιορισμού είναι η απόλυτη προστακτική της ανθρώπινης κοινωνικότητας. Η τήρηση των όρων του προαιρετικού συμβολαίου ιερό καθήκον. Η αυτοδέσμευση της ελεύθερης συγκατάθεσης απόλυτη.

Η Γερμανική τιμή συνίσταται στην αδιαπραγμάτευτη τήρηση της Σύμβασης ακόμη και με πόνο ψυχής. Η Ελληνική τιμή είναι ο «θυμός» θιγόμενης υπερηφάνειας εδραζόμενης σε αριστεία.

Καμία συνεννόηση.

Ιδού δυο αντιθετικά αρχέτυπα, το Ελληνικό (καθαρό στην Κλασσική μορφή του) και το Ευρωπαϊκό (γνήσιο στον Γερμανικό τύπο του). Όταν μιλάμε ουσιαστικά, δεν ενδιαφέρει ούτε η τυπολογία των διάφορων Ευρωπαϊκών εκδοχών του Γερμανισμού, ούτε η παραμορφολογία του Ελληνισμού στις διάφορες ιστορικές φάσεις του. **Ελληνικό χωρίς την πρωτοκαθεδρία της κλασσικής αρχαιότητας**

είναι αντίφαση στους όρους, το ίδιο και Ευρωπαϊκό χωρίς τη Γερμανική ηγεμονική καθοδήγηση.

Έλληνες και Γερμανοί αλληλοκαταλαβαίνομαστε μια χαρά στην αντιθετική αυθεντικότητά μας.

Τώρα να προσέξουμε κάτι σημαντικό στις πρακτικές του συνέπειες.

Η κλασσική τελειότητα κατέστη έμπνευση για το Γερμανικό πνεύμα. Ανικανοποίητος μεν ο έρωσ του Κάλλους Μορφής για την Ευρωπαϊκή Ψυχή, γόνιμος όμως Πνευματικού Μεγέθους. Γεννάει Γοτθικό και Baroque και Ρομαντισμό με το ασυνουσίαστο όραμα του Ερώμενου. **Μαζί με την Πειθαρχία στους Κανόνες λειτουργεί και η Χάρις της Μορφής στο Ά-μορφο Υποκείμενο κεχωρισμένο από τον Κόσμο.**

Αντιστρόφως για τον Ελληνισμό.

Αν πέσει από την περιωπή του αδιάκοπου αγώνα τελειότητας υπό το απόλυτο Κράτος του Έρωτα για το Κάλλος, τότε δεν ορθούνται με Ευρωπαϊκούς τρόπους συμβατικής τεχνητότητας. Καμμιά Καρτεσιανή μέθοδος δεν ισχύει να ζωογονήσει τον μαραμένο δημιουργικό οίστρο του Έλληνα «εριμμένου» στην ανέραστη ζωή της ασχήμιας. Δεν του σηκώνεται γιατί δεν μπορεί να ερωτευτεί τη μηχανική τάξη. Δεν διεγείρεται από την πειθαρχία του αυτοπροσδιορισμού, γιατί δεν του λείει καν πολλά πράγματα η ελευθερία της απόφασης ώστε να σημαίνει κάτι γι' αυτόν η τήρηση του συμβολαίου της συγκατάθεσης. **Μπροστά στο Κάλλος δεν υπάρχει μηχανιστική ελευθερία επιλογής, αλλά ο υπέρτατος καταναγκασμός της έλξης. Το ίδιο μπροστά στην αλήθεια, στο φως της ύπαρξης.**

Το είπε ο Παρμενίδης: δύο είναι οι δρόμοι εκ των οποίων ο ένας είναι αδιανόητος και ανύπαρκτος. Κάποιος συμβιβαστικός τρίτος είναι καταγέλαστη μωροδοξία. **Οι Έλληνες θαυμάζουμε ως ελευθερία την ασίγαστη προδιάθεση και ακώλυτη οργανική πορεία του όντος προς την τελειότητά του.**

Για την ανόρθωση του ΝεοΕλληνισμού εις Ελληνισμό, πρέπει να στηθεί ορθός και πάλι στο θρόνο της ύπαρξης ο Άναξ Απόλλων.

Δηλαδή να παραδειγματιστούν έργα ύψους τελειότητας. Ο Έλληνας χρειάζεται ομορφιά στην ατομική και συλλογική του ύπαρξη όμοια προς το κάλλος της φύσης του περιβάλλοντός του. Για να δημιουργηθεί κανονιστική ομορφιά που θα βάλει αγωνιστική τάξη αριστείας χρειάζεται να απελευθερωθεί η ψυχή του Έλληνα από την Ευρωπαϊκή ελευθερία και συστηματική τεχνητότητα. Εμείς δεν ξέρουμε από αυτοδέσμευση για οτιδήποτε αποφασίζουμε, δεν πολυκαταλαβαίνουμε την πίστη του συμβολαίου. Γι' αυτό το «αποφασίζουμε» και δεν το τηρούμε. Μάλλον το αποφασίζει το Καθεστώς για εμάς και ο Λαός «εθελokaκεί» (κατά την Ηροδότεια μνημειώδη διάγνωση). **Η μόνη ενεργός δέσμευση του Έλληνα είναι η ντροπή να κάνει κάτι άσχημο.**

Η ηθική μας είναι αισθητική.

Ο Έλληνας θέλει τη δέσμευση του Καλού. Και για να παραγάγει μέγεθος ομορφιάς χρειάζεται ένα εξόχως ανταγωνιστικό σύστημα ανεμπόδιστης δράσης του με την αμοιβή ης αξίας και την αποτυχία της απαξίας, με την τιμή της υπερηφάνειας του κατορθώματος σε οποιονδήποτε τομέα είναι φτιαγμένος να διαπρέπει. Μετά είναι καλός σε κάθε τι που καταπιάνεται, σε αυτό που η φύση του δίνει τις αντίστοιχες ικανότητες ιδιαίτερης επιτυχίας.

Συμπέρασμα: για τον Έλληνα ο Ευρωπαϊσμός είναι ολέθριος. Κατά την προσέγγιση η ασυμβατότητα των δύο πόλων λειτουργεί ευεργετικά για την Ευρωπαϊκή ψυχή, αποδυναμωτικά για την Ελληνική. Η επαφή είναι άνιση και ανισόρροπη. Αυτοί κερδίζουν από εμάς, εμείς χάνουμε από αυτούς. Δεν είναι θέμα αγαθής ή κακής βούλησης αλλά φυσικής αναγκαιότητας.

Άμεσος χωρισμός είναι προϋπόθεση σωτηρίας για μας. Εμείς, εννοώ οι Έλληνες. Το Κατεστημένο δεν είναι Ελληνικό, είναι απεχθές υβρίδιο Ευρωπαϊκού πιθηκισμού αποτυχημένων Ελλήνων.

Για να το δείτε καθαρά αυτό μη πάτε μακριά. Έχουν εξορίσει από το αξιακό σύστημα του ΝεοΕλληνισμού τις ζώσες πραγματικότητες του Κάλλους και της Δύναμης. Ο «εσθλός» είναι ανάθεμα για τις ελίτ της αναξιοκρατίας. Γι αυτό είναι βαθύτατα «δειλοί». Και πάντα ανεπρόκοποι. Γιατί δεν νοιώθουν ούτε την Προστακτική της Μεθοδικής Εργασίας ούτε την Αναγωγική της Αγωνιστικής Αριστείας.

Επήλθε όμως πια η θεία δίκη. Μη έχοντας μήτε την Ελληνική μήτε την Ευρωπαϊκή αξία, έχουν εγκλωβιστεί στον Λαβύρινθο της φαυλοκρατίας τους. Ό,τι και να κάνουν δεν έχουν διέξοδο.

Και διαπράττουν στον πανικό τους την έσχατη προδοσία: προετοιμάζουν το χάος για να προαγωγεύσουν την εξαθλίωσή μας προς σωτηρία τους. Αυτό είναι το πραγματικό νόημα της προκαταβολικής επίκλησης «ανθρωπιστικής κρίσης» και της άρνησης να σχεδιάσουν ρεαλιστικά οτιδήποτε.

Το θείον όμως παρατηρεί.

Τὸ δ' εὖ νικάτω.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗ

Μια πολύ γερή απόδειξη διανοητικής ανεπάρκειας είναι να στέκεσαι λάθος απέναντι στην πραγματικότητα. (Και λέω εσκεμμένα «διανοητικής» γιατί δεν συμμερίζομαι τις ανησυχίες που οδηγούν στις ανοησίες περί «συναισθηματικής νοημοσύνης»).

Εσφαλμένη αντίδραση σημαίνει μη ορθή κατανόηση της πραγματικότητας. Δεν γίνεται να καταλαβαίνεις σωστά κάτι αλλά να πράττεις λάθος ως προς αυτό.

Το Καθεστώς και η επίσημη ηγετική αναξιοκρατία του Κατεστημένου στην χώρα επιβιώνουν με κλοπιμαία, δανεικά και παρασιτισμό. Κλέβουν ιδέες, δανείζονται χρήματα και παρασιτεύουν στην ικεμάδα του λαού.

Τώρα ασχολούμαι εδώ με το πνεύμα. Η κλοπή λοιπόν φαίνεται κατάφωρη γιατί ο κλέφτης δεν ξέρει πώς να χρησιμοποιήσει το κλεμμένο.

Ένα παράδειγμα.

Θέλει βαθιά γνώση της ιστορίας για να καταλάβεις σωστά αυτό που έχω σε ανύποπτο χρόνο αναλύσει: ότι η Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους στον Μεσαίωνα, η γερμανική πολιτισμική έκλαμψη από το δεύτερο μισό του 18^{ου} αιώνα, η ανασυγκρότηση Γερμανικού κράτους στην Πρωσσία πρώτα στις αρχές του 19^{ου}, και μετά τον ΓαλλοΠρωσικό Πόλεμο του 1870 σε καθολική ολοκλήρωση του Γερμανικού έθνους επί Δευτέρου και Τρίτου Ράιχ, ο Γερμανικός Κλασικισμός της Εποχής του Γκαίτε αφ' ενός και του μεσοπολέμου αφ' ετέρου, και το Γερμανικό οικονομικό θαύμα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο που συνεχίζεται με την αποκαθιστάμενη ηγεμονία της Γερμανίας

στις τρέχουσες εξελίξεις του Ηπειρωτικού Ευρωπαϊκού Συστήματος – είναι μέρη και διαστάσεις του αυτού φαινομένου.

Αλλά δεν κατανοείς τι πραγματικά γίνεται, σου διαφεύγουν οι ιστορικές δυνάμεις και νόμοι, αν χρησιμοποιήσεις την ιδέα για να προσπαθήσεις, μάταια βέβαια, να πας κόντρα στην πραγματικότητα, μιλώντας και πράττοντας σαν να «έπρεπε» να είναι αλλιώς τα πράγματα, και η «Ευρώπη» να έκανε αυτό και εκείνο για να μην γίνει «Γερμανική», και διάφορα τέτοια μαλακά.

**Η πραγματικότητα δεν είναι ουδέτερη ως προς την χρήση της.
Η πρακτική φρόνηση είναι η άλλη όψη της θεωρητικής σοφίας.**

Και επί του συγκεκριμένου προκειμένου.

Η προέλευση της ιστορικής Ευρώπης είναι Γερμανική. Το ίδιο θα είναι και οποιαδήποτε ανόρθωσή της, αν είναι ιστορικά δυνατή μετά το τέρμα της Ευρωπαϊκής φάσης της ιστορίας που εζήσαμε.

ΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Αναβαπτισμένοι από την επίσκεψή μας στον χώρο και την αναδίφησή μας στο πνεύμα του Θέρμιου Απόλλωνα και της Κουρητικής Γης το παρελθόν Σαββατοκύριακο, εισερχόμαστε πια αυτή την Πέμπτη στο τελευταίο και μεγαλύτερο μέρος του φετινού Κύκλου. Εκεί μας δόθηκε η ευκαιρία να συνοψίσουμε το νόημα του κλασσικού Ελληνισμού, από Δωρικής καθόδου μέχρι της αρχής των Ελληνιστικών χρόνων.

Σε αυτό το μέρος τώρα, και μετά την πολλαπλή προετοιμασία των προηγούμενων σεμιναρίων μας, **θα αναπτύξω μια γενική θεωρία της ιστορίας ως ιστορίας πολιτισμού.**

Στην πρώτη μας συνάντηση την Πέμπτη 23 Απριλίου, στις 8.30 το βράδυ θα ασχοληθώ με τις πρωταρχές της πολιτιστικής αφύπνισης που σηματοδοτεί την ανθρώπινη ύπαρξη στον χρόνο. Η θεματική θα αναπτυχθεί κατά τον τίτλο του προγράμματος:

Προπολιτισμός

του Σπηλαίου, της Καλύβας και του Χωριού.

Τα Σεμινάρια γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάλου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2^{ος} όροφος.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Στο προσεχές μέλλον θα δρομολογηθούν και τα παράπλευρα σεμινάρια που έχω αναγγείλει για την ανάδυση και εξέλιξη της Μορφής ως καθοριστικού φαινομένου του Ελληνισμού. Θα μελετήσουμε από κοντά την Μορφή, με προβολές και αναλύσεις, στην αρχαϊκή και κλασσική πλαστική.

Το τριήμερο της Πρωτομαγιάς θα εμπεδώσουμε την ουσία του Ελληνισμού με την χωρολογική μας συνάντηση στην Βοιωτία και τις Θήβες. Ακολουθεί ένα κείμενο προετοιμασίας για αυτήν μας την επίσκεψη.

Το Πρόγραμμα θα το κυκλοφορήσω προσεχώς.

Όποιος ενδιαφέρεται να συμμετάσχει ας επικοινωνήσει μαζί μου το ταχύτερο την Πέμπτη ή τηλεφωνικά ή ηλεκτρονικά.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

[www.philosophical-research.org]

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΗ΄

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014 - 2015

Το Νόημα της Ιστορίας

Προλεγόμενα για την

Γ΄ Χωρολογική Συνάντηση

1 – 3 Μαΐου 2015

Θήβες, Βοιωτία

Η τρίτη χωρολογική μας εκδρομή και συνάντηση της φετινής περιόδου είναι αφιερωμένη στην Βοιωτία και τις Θήβες.

Η απλότητα και διαύγεια της πολιτισμικής φυσιογνωμίας της Αιτωλίας αντικαθίσταται εδώ από μια εξαιρετικά σύνθετη πολυδιάρθρωση, που είναι πάντως, όπως αναμένουμε οι γνώστες, εξ ίσου επιφανής και εξόχως αποκαλυπτική.

Μετά την προηγηθείσα μελέτη της Αρχαϊκής Γλυπτικής στη Βοιωτία («Βοιωτική Γλυπτική κατά τον 7ο και 6ο αιώνα π.Χ.», στο site του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Δωρικές μελέτες») θα εξερευνήσουμε τον χώρο και το πνεύμα του επί τόπου το τριήμερο της Πρωτομαγιάς. Συνεχίζουμε έτσι την πρώτη Βοιωτική σπουδή πριν δυο χρόνια με την τρίτη φετινή χωρολογική μας αναζήτηση.

Η Βοιωτική επική σχολή του Ησιόδου και του Δωρικού ύφους, η ιδιαίτερη λατρεία του Έρωτος και η κοσμογονική σημασία του, οι Μούσες του Ελικώνα και οι Χάριτες του Ορχομενού, οι Βοιωτικές μυθολογικές παραδόσεις και θρησκευτικότητα, τα Θηβαϊκά, ο τρόπος ζωής και η εστιακή σημασία των Θηβών σε καίριες στιγμές της Ελληνικής ιστορίας, η αποκορύφωση του αρχαϊκού λυρισμού στην κλασική περιωπή του

Πίνδαρου, είναι θέματα καθοριστικά για την κατανόηση του Ελληνισμού και θα μας απασχολήσουν σε βάθος και επι-φάνεια.

Η νευραλγική χωρολογική θέση της Βοιωτίας έχει επισημανθεί από τον Έφορο. Η εξαιρετική ευφορία της γης (Στράβων, IX, 2, 1) μεγενθύνεται από τη γεωπολιτική σημασία της.

Ἐφορος δὲ καὶ ταύτη κρείττω τὴν Βοιωτίαν ἀποφαίνει τῶν ὁμόρων ἔθνων [ὅτι εἶναι ἰδιαίτερα εὐφορος], καὶ ὅτι μόνη τριθάλαττός ἐστι καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων, ἐπὶ μὲν τῷ Κρῖσαιῳ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ Λιβύης δεχομένη, ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν μερῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρίππου σχιζομένης τῆς παραλίας, τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ τὴν Ταναγρικὴν, τῇ δ' ἐπὶ τὸν Σαλαγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι συνεχῆ τὴν κατ' Αἴγυπτον καὶ Κύπρον καὶ τὰς νήσους θάλατταν, τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας καὶ τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. προστίθησι δέ, ὅτι καὶ τὴν Εὐβοίαν τρόπον τινὰ μέρος αὐτῆς πεποίηκεν ὁ Εὐριπος, οὕτω στενὸς ὢν καὶ γεφύρα συνεζευγμένος πρὸς αὐτὴν διπλέθρῳ (F 151). **τὴν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ διὰ ταῦτα, καὶ φησι πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν.**

Ἐφορος Fr.Gr.H. 70F119 Jacoby

Η φυλογενετική σύσταση των Βοιωτών είναι εξαιρετικά ποικίλη και σύνθετη.

Μια διάσταση αντιπροσωπεύουν αυτόχθονα «έθνη», Ἐκτηνες, Ἰαντες, Ἄονες (Παυσανίας IX, 5, 1), Ἄονες, Ἰαντες, Τέμμικες, Λέλεγες (οι τελευταίοι εκ του Σουνίου, από την Αιγαϊκή διασπορά). [Στράβων IX, 615: «ἢ δ' οὖν Βοιωτία πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων ᾤκειτο Ἄονων καὶ Τεμμίκων [ἐκ τοῦ Σουνίου πεπλανημένων] καὶ < ἐκ τοῦ Σουνίου πεπλανημένων> Λελέγων καὶ Ἰάντων». Για τη μετάθεση που κάνω της φράσης, cf. Στράβων, III, 321 sq. περί Λελέγων ευρύτατα χωροταξικά πολυμερισμένων].

Δεύτερο παράγοντα αποτελεί ο Κάδμος και η μετ' αυτού Φοινικική παρεμβολή, το ανάλογο της παρέμβασης των Πελοπιδών από τη Φρυγολυδία στην Πελοπόννησο (Στράβων ΙΧ, 401; Πausανίας ΙΧ, 5, 1).

[Οι Θήβες, ως Καδμεία αρχικά και επεκταθείσα συν τω χρόνω, οπότε η Καδμεία έγινε ακρόπολη, έλκουν τη βασική ιστορική σημασία τους από την περίοδο αμέσως μετά τη Δωρική Κάθοδο και τις σχετικές μεταναστεύσεις λαών. Τότε συμπίπτει και η Φοινικική παρουσία στον Ελλαδικό χώρο. Στον Κατάλογο της Ιλιάδος, ο οικισμός καλείται Υποθήβαι (Β, 505), στον δε Ομηρικό Ύμνο εις Απόλλωνα γίνεται ειδική μνεία της ανυπαρξίας των Θηβών όταν το Δελφικό Μαντείο επρόκειτο να καθαγιασθεί ως Απολλώνιος ομφαλός, ΙΙΙ, 225-228:

Θήβης δ' είσαφίκανες [ο Απόλλων] έδος καταειμένον ύλη·
 οὐ γάρ πώ τις έβαιε βροτῶν ίερῆ ενί Θήβη,
 οὐδ' άρα πω τότε γ' ήσαν άταρπιτοι οὐδέ κέλευθοι
 Θήβης άμ πεδίον πυρηφόρον, άλλ' έχεν ύλη.

Η μυθολογική προβολή προς την προηγούμενη «Μυκηναϊκή» περίοδο, σημαίνει μια προγενέστερη Ανατολική αλληλεπίδραση, που θα μπορούσε να συνδυασθεί με τη θεωρία του Dörpfeld (*Alt-Olympia, passim*). Πάντως, ούτως ή άλλως, υποδηλώνεται ένα τρίγωνο ισχύος Ορχομενός – Θήβες – Άργος, προϊσχύσαν των Μυκηνών και της κυριαρχίας των Πελοπιδών].

Τρίτη παράμετρος της Βοιωτικής πολυειδίας είναι ο Ορχομενός και οι Μινύες [Στράβων ΙΧ, 414-5; cf. ΙΧ, 401]. Η δύναμη, πλούτος και περσιωπή του Ορχομενού καταγράφονται στις πηγές και αρχαιολογικά, στον «θησαυρό» - θολωτό τάφο και στα τείχη και ανάκτορα του Γλα [Πausανίας ΙΧ, 34, 6: τοῦ δέ ὄρους τοῦ Λαφυστιου πέραν έστιν Ὀρχομενός, εἴ τις Έλλησιν άλλη πόλις, έπιφανής και αύτη εις δόξαν. ευδαιμονίας δέ ποτε έπί μέγιστον προαχθεισαν έμελλεν άρα ύποδέξασθαι τέλος και ταύτην οὐ πολύ τι άποδέον ή Μυκήνας τε και Δήλον. - ΙΧ, 36, 5: Έλληνες δέ

ἄρα εἰσὶ δεινοὶ τὰ ὑπερόρια ἐν θαύματι τίθεσθαι μείζονι ἢ τὰ οἰκεῖα, ὅποτε γε ἀνδράσιν ἐπιφανέσιν ἐς συγγραφὴν πυραμίδας μὲν τὰς παρὰ Αἰγυπτίοις ἐπῆλθεν ἐξηγήσασθαι πρὸς τὸ ἀκριβέστατον, θησαυρὸν δὲ τὸν Μινύου καὶ τὰ τεῖχη τὰ ἐν Τίρυνθι οὐδὲ ἐπὶ βραχὺ ἤγαγον μνήμης, οὐδὲν ὄντα ἐλάττονος θαύματος. - Στράβων IX, 414-5: φαίνεται δὲ τὸ παλαιὸν καὶ πλουσία τις γεγονυῖα πόλις καὶ δυναμένη μέγα· τοῦ μὲν οὖν πλούτου μάρτυς καὶ Ὅμηρος· διαριθμούμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματίσαντάς φησιν·

οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται, οὐδ' ὅσα Θήβας

Αἰγυπτίας·

τῆς δυνάμεως δέ, ὅτι Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλουν τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίνῳ τῷ τυραννοῦντι αὐτῶν, ὃν ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθῆναί φασιν. Ἐτεοκλῆς δέ, τῶν βασιλευσάντων ἐν Ὀρχομενῷ τις, Χαρίτων ἱερὸν ἰδρυσάμενος, πρῶτος ἀμφότερα ἐμφαίνει, καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν· ὅς, εἴτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χάριτας εἴτ' ἐν τῷ δίδοναι κατορθῶν εἴτε καὶ ἀμφότερα, τὰς θεὰς ἐτίμησε ταύτας].

Τέταρτη διάσταση συνιστᾷ ἡ παρουσία Θρακικῆς καὶ Πελασγικῆς παρεμβολῆς (cf. Στράβων IX, 401: ὡς δ' αὐτῶς ὑπὸ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπεσόντες [sc. οἱ Καδμείοι ηγούμενοι τῶν πλείστων Βοιωτῶν] ἐν Θετταλία συνεστήσαντο τὴν ἀρχὴν μετὰ Ἀρναίων ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὥστε καὶ Βοιωτοὺς κληθῆναι πάντας. Cf. IX, 410: ἐνταῦθα δ' ἔστι τό τε τῶν Μουσῶν ἱερὸν καὶ ἡ Ἴππου κρήνη καὶ τὸ τῶν Λειβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον· ἐξ οὗ τεκμαίρουτ' ἂν τις Θρακᾶς εἶναι τοὺς τὸν Ἐλικῶνα ταῖς Μούσαις καθιερώσαντας, ὃν καὶ τὴν Πιερίδα καὶ τὸ Λεῖβηθρον καὶ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν· ἐκαλοῦντο δὲ Πίερες... Για τὴ φύση τῶν Πελασγῶν κατὰ τὸν Ἐφορο, v. Στράβων, V, 221).

Τέλος, πέμπτον, ὑπάρχει ἓνας Αἰολικὸς παράγων, προερχόμενος κατὰ τις παραδόσεις ἀπὸ τὴν παραμονὴ Βοιωτῶν στὴ Θεσσαλία μετὰ τὴν επικράτηση Θρακῶν καὶ Πελασγῶν στὴ χώρα. Στράβων IX, 401: ὡς δ'

αὐτως ὑπὸ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπεσόντες ἐν Θετταλία συνεστήσαντο τὴν ἀρχὴν μετὰ Ἀρναίων ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὥστε καὶ Βοιωτοὺς κληθῆναι πάντα.

Η επιστροφή Βοιωτικών ομάδων στη Βοιωτία (όπου υπάρχει και Ἄρνη Βοιωτική παρά τη Θεσσαλική) έγινε λίγο πριν την Κάθοδο των Δωριέων, και συνοδεύτηκε από την Αιολική έξοδο προς την Μ. Ασία. Η ανάλυση του Έφορου, στην οποία βασίζεται ο Στράβων, είναι καθοριστικής σημασίας (Έφορος Fr.Gr.H. 70F119 Jacoby = Στράβων IX, 401):

εἶτ' ἀνέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἥδη τοῦ Αἰολικοῦ στόλου παρεσκευασμένου περὶ Αὐλίδα τῆς Βοιωτίας, ὃν ἔστελλον εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ Ὀρέστου παῖδες, προσθέντες δὲ τῇ Βοιωτία τὴν Ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρότερον, οὐδ' Ὀμηρος μετὰ Βοιωτῶν αὐτοὺς κατέλεξεν, ἀλλ' ἰδίᾳ, Μινύας προσαγορεύσας) μετ' ἐκείνων ἐξέβαλον τοὺς μὲν Πελασγοὺς εἰς Ἀθήνας, ἀφ' ὧν ἐκλήθη μέρος τι τῆς πόλεως Πελασγικόν (ᾤκησαν δὲ ὑπὸ τῶ Ὑμητῶ), τοὺς δὲ Θρακὰς ἐπὶ τὸν Παρνασσόν. Ὑαντες δὲ τῆς Φωκίδος Ὑαν πόλιν ᾤκισαν.

Η εποχή των μεταβολών και μετακινήσεων που σηματοδοτήθηκε από την κατάρρευση του συστήματος ισχύος του τέλους της Χαλκής Εποχής κατά το 1150 π.Χ. περιγράφεται καίρια από τον Θουκυδίδη, I, 12, 1-3:

ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ ἡ Ἑλλὰς ἔτι μετανίστατό τε καὶ κατωκίετο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασαν ἀνέστηναι. ἢ τε γὰρ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρονία γενομένη πολλὰ ἐνεόχμωσε, καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐγίγνοντο, ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον. Βοιωτοὶ τε γὰρ οἱ νῦν ἐξηκοστῶ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἄλωσιν ἐξ Ἄρνης ἀναστάντες ὑπὸ Θεσσαλῶν τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηίδα γῆν καλουμένην ᾤκησαν (ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀποδασμὸς πρότερον ἐν τῇ γῆ ταύτῃ, ἀφ' ὧν καὶ ἐς Ἴλιον ἐστράτευσαν), Δωριῆς τε ὀγδοηκοστῶ ἔτει ξὺν Ἡρακλείδαις

Πελοπόννησον ἔσχον. μόλις τε ἐν πολλῶ χρόνῳ ἡσυχάσασα ἡ Ἑλλάς βεβαίως καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη ἀποικίας ἐξέπεμψε.

Ο Θουκυδίδης δεν αναγνωρίζει προηγηθείσα έξοδο Βοιωτών από τη Βοιωτία. Ομιλεί για προγενέστερο «αποδοσμό» Βοιωτών από τη Θεσσαλία, αλλά η μεγάλη κλίμακα της Βοιωτικής συμμετοχής στην Τρωική εκστρατεία δεν συνάδει προς απλό απομερισμό. Με την Καδμηίδα πρέπει να εννοήσουμε περισσότερο τη Θήβα, παρά όλη τη Βοιωτία, οπότε οι παραδόσεις εναρμονίζονται. Η Βοιωτική Άρνη ετοποθετείτο στο Ακραιφίον παρά το Ιερό του Πτώου, Θηβαϊκά μέρη. Στράβων ΙΧ, 413: *ὑπέγκειται δὲ τὸ Πτῶον τοῦ τε Τηγερικοῦ πεδίου καὶ τῆς Κωπαΐδος λίμνης πρὸς Ἀκραιφίῳ· Θηβαίων δ' ἦν τό τε μαντεῖον καὶ τὸ ὄρος· τὸ δ' Ἀκραιφίον καὶ αὐτὸ κεῖται ἐν ὕψει. φασὶ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι Ἄρνην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ὁμώνυμον τῇ Θετταλικῇ. Εναλλακτικά Ἄρνη εθεωρείτο η Χαιρώνεια (Παυσανίας ΙΧ, 40, 5-6). Άλλες απόψεις εκτίθενται, αλλά απορρίπτει, ο Στράβων, *loc.cit.**

Οι ανασκαφές στην Καδμεία πιστοποιούν ότι το «Ανάκτορο του Κάδμου» κτίσθηκε και άκμασε στην περίοδο 1600-1400 π.Χ., καταστράφηκε δε από φωτιά προ του τέλους της Μυκηναϊκής Εποχής (Κεραμόπουλος, «Θηβαϊκά», Αρχαιολογικό Δελτίο, ΙΙΙ, 1917, pp. 25-32). Η αρχαιολογική μαρτυρία συνάδει συνεπώς προς τις φιλολογικές πηγές: η Θήβα καταστράφηκε από τους Επιγόνους στον Β' Θηβαϊκό Πόλεμο, δεν συμμετείχε ως ισχυρή δύναμη (σε αντίθεση προς τη συνολική μεγασθενή Βοιωτική παρουσία) στην Τρωική Εκστρατεία, και επανεμφανίζεται αποφασιστικά μετά τη Βοιωτική Κάθοδο από τη Θεσσαλία, 60 περίπου χρόνια μετά την πτώση της Τροίας.

Σε αυτό το εθνοφυλετικό πλαίσιο, που για το κλασσικό πνεύμα συνίσταται και ουσιώνεται πολιτισμικά, εγγράφεται η θρησκευολογική

ανάλυση του Βοιωτικού Ελληνισμού. Θα ερευνήσουμε το θέμα επί τόπου στους εξής άξονες:

1) Θεσπιαί – Κοιλάδα των Μουσών – Άσκη.

Το βίωμα του Δωρικού Κάλλους και η υπαρξιακή εμπειρία του Δωρικού Έρωτα αποτελούν τις δύο όψεις της πεμπτουσίας του Ελληνισμού. Το Απολλώνειο πνεύμα εκφράζεται εδώ ως Έρωσ και Μούσες.

Η ιδιαιτερότατη λατρεία του Έρωτος στις Θεσπιές (με άγαλμα αργόν λίθον), Πausανίας IX, 27. Οι δύο Έρωτες Πραξιτέλους μαρμάρινος και Λυσίππου ορειχάλκινος (*ibid.* §§3-4), τόσο περιβόητος ο πρώτος, ώστε «ὄψόμενοι τὸν Ἐρωτὰ τινες ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν Θεσπειαν», Στράβων IX, 410. Plinius, *Nat.Hist.* XXXVI, §22; Cicero, *De Signis = Verr.Sec.* IV, 2, 4. Λατρεία Ηρακλέους των Ιδαίων Δακτύλων = Κουρήτων (Πausανίας, IX, 27, 6-8). – Κοιλάδα των Μουσών και λατρεία των Μουσών στην παρακείμενη των Θεσπιών Άσκη, στις πλαγιές του Ελικώνα (Πausανίας IX, 29, 1). Θρακικά, Ορφικά και αρχέτυποι ὕμνοι. Ησίοδος και η Βοιωτική επική παράδοση. – Νάρκισσος [Πausανίας, IX, 26, 6 – 31]. – Λιβήθριον (Πausανίας, IX, 34, 4). Μούσαι και Σειρήνες (34, 3).

2) Ορχομενός και λατρεία των Χαρίτων (Πausανίας, IX, 34, 6 – 38, 8). Μινυακά. Τείχη του Γλα.

3) Πελασγικά. - Υπόθεσις του χρηστηριασμού στη Δωδώνη. Έφορος 70F119 Jacoby = Στράβων IX, 402. Ιερή Ασέβεια. Ολυμπιακή θρησκευτικότητα και χθονιότητα. Λαφύστιον όρος και Ζευς Λαφύστιος (Πausανίας, IX, 34, 5).

4) Προολύμπια. - Καβείριον (Πausανίας, IX, 25, 5-10), Τηνέριον Πεδίον (Στράβων, IX, 412-3; Πausανίας IX, 26, 1; Σχόλια εις Πινδάρου Πυθιονίκες XI, 5-8). - Ιερόν Ογχηστίου Ποσειδώνος, έδρα Βοιωτικής Αμφικτιονίας (Ιλιάς Β, 506; Πausανίας IX, 26, 3; Στράβων IX, 412; Ομηρικός

Υμνος εις Απόλλωνα, νν. 231-238). - Σφιγγός όρος (Παυσανίας IX, 26, 2-4). «Οιδιπόδεια» του Λακεδαιμονίου Κιναιθώνος (*Poetae Epici Graeci*, I, pp. 17 sqq. Bernabé). - Σχέσεις Θηβών-Σπάρτης. - Καβείριον Ανθηδόνας, Δήμητρα, Κόρη, Διόνυσος (Παυσανίας IX, 22, 5-6).

5) Θηβαϊκά. - Δαιδάλου έργα (Παυσανίας, IX, 40, 3-4). Τα Θηβαϊκά στο Έπος (cf. Παυσανίας IX, 9). - Ποτνιαί: Δήμητρα, Κόρη, Διόνυσος. Ηρακλής και Ηράκλειον (Παυσανίας IX, 11). - Αμφείον (17, 4-7). Αρχαιολογικά ευρήματα. - Κάδμεια ξόανα Αφροδίτης (16, 3-5). - Ανάκτορο Κάδμου, Ναός Δήμητρος Θεσμοφόρου (16, 5).

6) Αθηνά Ιτωνία και Άδης (Στράβων IX, 411; Παυσανίας, IX, 34, 1-4). Αθηνά εν Αλαλκομεναίς και αεικέα έργα κισσού κατά του Ναού (33, 5-7).

7) Απολλώνεια. - Απόλλων Σποδίας στη Θήβα (Παυσανίας, IX, 11, 7 - 12, 2). - Απόλλων Βοηδρόμιος (17, 2). - Απόλλων Ισμήνιος, Ισμήνιος λόφος, ποταμός, Άρεως Πηγή (10). - Απόλλων και Πίνδαρος (23, 2-4). - Πτῶον και Απόλλων Πτῶος (23, 3-6). - Τιλφούσα πηγή, Τιλφούσιον, Τελφούσα (*Ομηρικός Υμνος εις Απόλλωνα*, νν. 244-276; 375-387. Δειτε την μελέτη μου "Προλεγόμενα σε Τιλφούσσα και Δελφούς: ο Ομηρικός Υμνος στον Απόλλωνα" στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία "Απόλλων Επικούριος στις Βάσσεις"). - Δήλιον (Παυσανίας, IX, 20, 1). - Απόλλων εν Κυρτώνοις (24, 4). - Διόνυσος, Θέμις, Αφροδίτη, Απόλλων, Ερμής εν Τανάγρα (22, 1-2). - Απόλλων εν Υσίαις Κιθαιρώνος (2, 1). - Μνήματά των Αμφίονος Παίδων εν Θήβαις (16, 7).

8) Χθόνιο Μαντείο Τροφώνιου στη Λεβάδεια (Παυσανίας IX, 39-40, 4).

9) Λατρεία του Ηφαιστότευκτου Σκήπτρου των Πελοπιδών στη Χαιρώνεια (Παυσανίας IX, 40, 11- 41). Κρόνου απάτη και Ζευς (41, 6).

Ιστορικά θα εμφιλοχωρήσουμε ερμηνεύοντας τη Μάχη των Πλαταιών (479 π.Χ.) και των Λεύκτρων (361 π.Χ.) στα Νότια και Νοτιοδυτικά των Θηβών, της Χαιρώνειας δε (338 π.Χ.) δυτικά του Ορχομενού. Και στις τρεις οι Θηβαίοι διαδραμάτισαν κύριο και καίριο ρόλο. Τη νίκη στη δεύτερη μάχη, «ἐπιφανεστάτην νίκην ὀπόσας γενομένης Ἑλλησιν ἴσμεν κατὰ Ἑλλήνων» (Παυσανίας IX, 6, 4), ακολούθησε η Θηβαϊκή Ηγεμονία. Η τρίτη, «τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ σφάλμα συμφορὰν γενέσθαι τοῖς πᾶσιν Ἑλλησι» (6, 5), εσήμαινε (με την καταστροφή των Θηβών τρία χρόνια αργότερα) το τέλος του Ελληνικού Συστήματος των πόλεων ως κυριάρχου δυναμικού πεδίου και το κλείσιμο της περιόδου του Κλασσικού Ελληνισμού από Καθόδου των Δωριέων μέχρι των Μακεδονικών χρόνων της Ελληνιστικής εποχής (η χρονική διάρκεια της ιστορίας του Εφόρου).

Με αυτοψία επί του ημίεργου καταλειφθέντος Ναού του Βασιλέως Διός, στα υψώματα δυτικά της Λεβάδειας (Παυσανίας IX, 39, 4), θα δρομολογήσουμε τη μελέτη μιας σημαντικής επιγραφής (IG VII, 3073; cf. 3074) που περιλαμβάνει τη συγγραφή υποχρεώσεων για την οικοδόμηση του μεγάλου ναού. Οι όροι που οι Ναοποιοί (οι κύριοι του έργου) επιβάλουν στους Εργώναις (εργολάβους κατασκευής του) αναφέρονται αναλυτικά, περιλαμβανομένων των κριτηρίων ποιότητας.
